แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2*

THE GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION BASED ON THE FOUR PRINCIPLES OF PAÑÑA-VUDDHI-DHAMMA IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF UTHAI THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

วารุณี ศรีใจ[1],พระมหาอุดร อุตฺตโร [2] และ ทองมั่น[3]

Warunee Srija[1], Phramaha Udorn Uttaro [2] and Winai Tongmun [3]

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author's Email: Warunee3390@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ และ 2) เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าวิชาการ จำนวน 152 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .993 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.34, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีปัญหามากที่สุดได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$=4.40, S.D.=0.55) รองลงมาด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ($\overline{X}$=4.34, S.D. =0.53) และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\overline{X}$= 4.29, S.D.=0.59)

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ได้แก่ สัปปุริสสังเสวะ สัทธัมมัสสวนะ โยนิโสมนสิการ และธัมมานุธัมมปฏิบัติ สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้ง 5 ด้าน คือ การจัดหลักสูตรโดยสร้างเครือข่ายและพัฒนาครูผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง

* Received 14 May 2026; Revised 2 June 2026; Accepted 28 September 2026

วิชาชีพ และการโค้ช การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามศักยภาพผู้เรียน การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี พร้อมติดตามผล การนิเทศแบบพัฒนาและพี่เลี้ยง และการประเมินเพื่อพัฒนา โดยนำผลไปปรับปรุงการสอนตามวงจร PDCA อย่างต่อเนื่อง
คำสำคัญ: แนวทาง, การบริหารงานวิชาการ, ปัญญาวุฒิธรรม 4, โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) investigate the problems of academic administration, and 2) propose guidelines for academic administration based on the Four Principles of Panyawutthidhamma in primary schools under the Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 2. A mixed-methods research design was employed in this study. For the quantitative phase, data were collected from 152 school administrators and heads of academic affairs selected through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of .993. The collected data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. For the qualitative phase, in-depth interviews were conducted with 9 key informants. The qualitative data were analyzed through content analysis.

The results of the research showed that:

1. The overall problems of academic administration were found to be at a high level ($\overline{X}$= 4.34, S.D.=0.55). When considering each aspect individually, all dimensions were also rated at a high level. The aspect with the highest level of problems was the development of learning processes ($\overline{X}$= 4.40, S.D.=0.55, followed by the provision of instructional media and teaching materials ($\overline{X}$= 4.34, S.D.=0.53. The aspect with the lowest level of problems was the measurement and evaluation of teaching and learning outcomes ($\overline{X}$=4.29, S.D.=0.59).

Keywords: Guidelines, Academic Administration, The Four Principles of Panyawutthidhamma, Primary School

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียม เด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

การจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และประเทศ โดยสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาคน งานบริหารในสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 7 ประเภท พบว่า งานวิชาการมีสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 40 สูงกว่างานด้านอื่นอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่างานวิชาการเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมด้านการบริหารหลักสูตร การประกันคุณภาพภายใน การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษาตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการวิจัยทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 122 โรงเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) และผลการประเมิน PISA สะท้อนว่านักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน โดยคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในสังกัดต่ำกว่าระดับประเทศและต่ำกว่าร้อยละ 50 เกือบทุกกลุ่มสาระ สาเหตุสำคัญมาจากครูไม่เพียงพอ วิธีสอนไม่กระตุ้นการเรียนรู้ และสื่อการสอนไม่เพียงพอ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสามารถนำหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 มาประยุกต์ใช้ ได้แก่ การคบหาผู้รู้ การแสวงหาความรู้ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และการปฏิบัติให้เหมาะสมกับบริบท ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร การวางแผนเชิงระบบ และการดำเนินงานทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2, 2566 รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2566)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 อันจะนำไปสู่การวางแผนการจัดระบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและนโยบายการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2” ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงผสานวิธี โดยวิธีเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ มาผสานกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4

ระยะที่ **1** ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต **2**

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 122 โรงเรียน จำนวน 244 คน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 152 คน ได้มาโดยการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูป R.V.Krejcie และ D.W.Morgan (Krejcie & Morgan, 1970) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งชั้นตามตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์บริหารมากกว่า 5 ปี จำนวน 75 คน และหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 77 คน รวมทั้งสิ้น 152 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูลเป็นประมานค่า 5 ระดับ โดยแบ่งประเด็นคำถามออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน รวม 35 ข้อ

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากหนังสือวารสาร ตำรา เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ 3) สร้างเครื่องมือแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และนำแบบสอบถามจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์และจัดทำ ฉบับที่แก้ไข นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยหาค่า Index of Congruence (IOC.) 4)นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วปรับปรุงแก้ไขและนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งจึงนำไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุดเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Try out) ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟ่า (Reliability) 5) นำแบบสอบมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและหาผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้กลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1. ขอคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ 2. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำเครื่องมือที่สร้างนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวนทั้งหมด 3 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คำนวณหาค่า IOC ได้ 0.67-1.00 ขึ้นไปทุกข้อ 3. การทดลองเครื่องมือ (Try – Out) นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาความเชื่อมั่น จากประชากร (Reliability) โดยนำไปทดลอง (Try – Out) กับครูที่มีคุณลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค การวิจัยครั้งนี้พบว่าค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.993 ถือว่าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ติดต่อประสานงานไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 2) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานเพื่อขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ เพื่อนำไปยื่นต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 3) ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเอง โดยนำแบบสอบถาม จำนวน 152 ชุดไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ต่อไป 4) นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของการกรอกข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่นิยมใช้ทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าความถี่แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ระยะที่ 2 แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพระพุทธศาสนา 2 จำนวน คน รวม 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทำวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการทำวิจัยโดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ทบทวนเอกสารและดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ตอนที่ 2 แนวคำถามหลัก ตอนที่ 3 คำถามสรุปเชิงนโยบาย/เชิงรูปแบบ

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักปัญญาวุฒิธรรม 4 จากหนังสือวารสาร ตำรา เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ 3) สร้างเครื่องมือแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และนำแบบสัมภาษณ์จากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ 4) จัดทำฉบับที่แก้ไข นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยหาค่า Index of Congruence

(IOC.) ตามหลักเกณฑ์ 5) นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วปรับปรุงแก้ไขและนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้กลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ติดต่อประสานงานไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพระพุทธศาสนา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ 2) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานเพื่อขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ เพื่อนำไปยื่นต่อต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพระพุทธศาสนา 3) ผู้วิจัยนัดหมายเพื่อทำการสัมภาษณ์ 4) นำข้อมูลจาการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะถูกวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอนดังนี้ การถอดเทปสัมภาษณ์ การอ่านทบทวนข้อมูล การจัดหมวดหมู่ และการสรุปสาระสำคัญ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2” ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวม(n=125)

ที่	ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับความคิดเห็น			ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
1	การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	4.32	0.56	มาก	4
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก	1
3	การจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน	4.34	0.53	มาก	2
4	การนิเทศการพัฒนาการเรียนการสอน	4.34	0.64	มาก	3
5	การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	4.29	0.59	มาก	5
	รวม	**4.34**	**0.55**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.34, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$=4.40, S.D.=0.55) ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ($\overline{X}$=4.34, S.D.=0.53) ด้านการนิเทศการพัฒนาการเรียนการสอน ($\overline{X}$=4.34, S.D. =0.64) ด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ($\overline{X}$=4.32, S.D.=0.56) และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =4.29, S.D.=0.59) ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม **4** ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต **2**

การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า การบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การจัดหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดสื่อและวัสดุการสอน การนิเทศการสอน และการวัดประเมินผล สามารถประยุกต์ใช้หลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

1) สัปปุริสสังเสวะ เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ ครูต้นแบบ และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตร การสอน สื่อ การนิเทศ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ

2) สัทธัมมัสสวนะ เน้นการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติ การโค้ช PLC และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อให้ครูเข้าใจหลักสูตร ใช้สื่อ และประเมินผลได้อย่างถูกต้อง

3) โยนิโสมนสิการ เน้นการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลผู้เรียน ชุมชน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวางแผน ออกแบบการเรียนรู้ เลือกใช้สื่อ และพัฒนาการสอนให้เหมาะสมกับบริบท

4) ธัมมานุธัมมปฏิบัติ เน้นการนำแนวทางไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ผ่านการนิเทศติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงด้วยวงจร PDCA เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 สามารถอภิปรายผลโดยเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศได้อย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าการดำเนินงานด้านวิชาการยังมีข้อจำกัดหลายด้าน ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดสื่อและเทคโนโลยี การนิเทศการเรียนการสอน การจัดการหลักสูตร และการวัดประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานยังขาดการบูรณาการเชิงระบบและครูรวมถึงผู้บริหารมีภาระงานจำนวนมาก ทำให้การพัฒนางานวิชาการเชิงลึกดำเนินได้จำกัด สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ที่มองว่าการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักที่ต้องดำเนินอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงทุกองค์ประกอบ

1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่าเป็นด้านที่มีปัญหาสูงสุด ครูยังขาดการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการลงมือปฏิบัติจริง รวมถึงการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเกิดจากความคุ้นชินกับการสอนแบบผู้สอนเป็นศูนย์กลางและข้อจำกัดด้านเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (1969) ที่ระบุว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรเกิดจากการมีส่วนร่วมและประสบการณ์ตรงของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับ อมรรัตน์ หาญณรงค์ (2559) ที่พบว่าปัญหาสำคัญของการบริหารงานวิชาการ คือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถพัฒนาทักษะการคิดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านการจัดสื่อและเทคโนโลยี พบว่ายังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ความต่อเนื่องในการใช้เทคโนโลยี และระบบติดตามประเมินผล เนื่องจากสถานศึกษายังขาดความพร้อมด้านทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงครูบางส่วนยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับแนวคิดของ อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560) ที่ว่าสื่อและเทคโนโลยีจะเกิดประสิทธิภาพได้เมื่อมีทั้งทรัพยากรที่เหมาะสมและการพัฒนาสมรรถนะครูควบคู่กัน

3) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน พบว่ายังเน้นการตรวจสอบมากกว่าการพัฒนา ครูขาดโอกาสทำวิจัยในชั้นเรียน และการดำเนินงาน PLC ยังไม่เข้มแข็ง อาจเนื่องจากวัฒนธรรมการบริหารที่เน้นกำกับติดตาม และภาระงานครูที่มาก สอดคล้องกับแนวคิดของ ยุทธนา เกื้อกูล (2560) ที่มองว่าการนิเทศควรมุ่งพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันผ่าน PLC รวมถึงแนวคิด Coaching และ Mentoring

4) ด้านการจัดการหลักสูตร พบว่ายังมีข้อจำกัดด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และครูบางส่วนยังขาดความเข้าใจในการออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทผู้เรียนและท้องถิ่น เนื่องจากยังยึดกรอบส่วนกลางเป็นหลัก สอดคล้องกับแนวคิดของ วิมล เดชะ (2559) ที่เน้นการวิเคราะห์บริบทและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตจริง

5) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่ายังมีข้อจำกัดในการนำผลประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากครูยังขาดความเข้าใจในการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล และระบบข้อมูลยังไม่เอื้อต่อการวิเคราะห์เชิงลึก สอดคล้องกับแนวคิดของ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ที่เน้นการใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งด้านการจัดการหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดสื่อและเทคโนโลยี การนิเทศการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 เป็นหลักธรรมที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และการปฏิบัติอย่างมีเหตุผลและต่อเนื่อง ซึ่งสามารถอภิปรายผลแยกตามหลักธรรมได้ดังนี้

1) สัปปุริสสังเสวะ : การคบหาผู้รู้และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า การเปิดโอกาสให้ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เชี่ยวชาญมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการ ช่วยให้การดำเนินงานเข้มแข็งและสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา เนื่องจากการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยพัฒนาความรู้และประสบการณ์ของครูอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชา พุ่มพวง (2559) ที่พบว่า การพัฒนาการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้

2) สัทธัมมัสสวนะ : การศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูผ่านการอบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนิเทศเชิงพัฒนา ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยี และการวัดประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องช่วยเสริมสมรรถนะวิชาชีพและปรับการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับแนวคิดของ อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560) ที่พบว่า แนวทางสำคัญในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ คือการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3) โยนิโสมนสิการ : การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่า การใช้ข้อมูลสารสนเทศ การวิเคราะห์บริบท และการวางแผนอย่างเป็นระบบ ช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร การเรียนรู้ และการประเมินผลได้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากการคิดอย่างมีเหตุผลและใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ช่วยให้ตัดสินใจและพัฒนางานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิไลพร คงอินทร์ และคณะ (2559) ที่พบว่า การพัฒนาการ

บริหารงานวิชาการควรเน้นการบูรณาการการจัดการเรียนรู้กับบริบทชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

4) ธัมมานุธัมมปฏิบัติ : การปฏิบัติอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า การติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงงานวิชาการอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA ช่วยให้เกิดผลเป็นรูปธรรมทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน ครู และระบบบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการปฏิบัติอย่างถูกต้องและต่อเนื่องช่วยให้การพัฒนางานเกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ อมรรัตน์ หาญณรงค์ (2559) ที่พบว่า การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ร่วมกับวงจรคุณภาพ PDCA และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. หลักคิดเชิงคุณค่า (Core Principles) ใช้หลักปัญญาวุฒิธรรม 4 เป็นฐานในการพัฒนา ได้แก่ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (สัปปุริสสังเสวะ) การแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง (สัทธัมมัสสวนะ) การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ (โยนิโสมนสิการ) และการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องพร้อมติดตามประเมินผล (ธัมมานุธัมมปฏิบัติ)

2. กลไกการขับเคลื่อน (Driving Mechanisms) มุ่งพัฒนาครูอย่างเป็นระบบผ่าน PLC และ Coaching ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และส่งเสริมการนิเทศเชิงพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้

3. กระบวนการดำเนินงาน (Process Model) ดำเนินงานตามวงจร PDCA ได้แก่ การวิเคราะห์บริบท การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ขอบเขตการพัฒนา (5 Domains of Academic Management) ครอบคลุม 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ การจัดการหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนิเทศภายใน และการวิจัยควบคู่การประกันคุณภาพภายใน ซึ่งเชื่อมโยงกันเป็นระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

5. ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ (Outcomes & Impact) ส่งผลให้ครูมีสมรรถนะสูงขึ้น ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์และทักษะการคิดวิเคราะห์ดีขึ้น ระบบบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

โดยสรุป องค์ความรู้นี้เป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่บูรณาการหลักธรรมกับหลักการบริหารสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา ครู และผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน ผ่านความร่วมมือของทุกภาคส่วน

แผนภาพ องค์ความรู้จากผลการวิจัยแนวทางการบริหารงานวิชาการ
ตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ทำให้ได้มองเห็นแนวทางการประยุกต์ใช้หลักปัญญาวุฒิธรรม 4 เพื่อการบริหารงานวิชาการตามผลการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์ ส่วนข้อเสนอแนะการวิจัยประกอบ **1.ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** 1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการบริหารงานวิชาการแบบบูรณาการ โดยใช้หลักปัญญาวุฒิธรรม 4 เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนา ควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการ PLC การนิเทศแบบโค้ช และการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 1.2 ควรสนับสนุนงบประมาณด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเพียงพอและทั่วถึง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของทรัพยากรระหว่างโรงเรียน และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน 1.3 ควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาให้มีความครบถ้วนและทันสมัย เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ **2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้** 2.1 สถานศึกษาควรนำหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม ควบคู่กับการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.2

ผู้บริหารควรปรับรูปแบบการนิเทศจากการตรวจสอบไปสู่การนิเทศเชิงพัฒนา โดยส่งเสริมการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง 2.3 สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลทั้งด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี รวมถึงการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ **3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป** 3.1 ควรมีการวิจัยติดตามผล (Follow-up Research) เพื่อศึกษาผลกระทบระยะยาวของการนำแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ไปใช้ในสถานศึกษา โดยมุ่งศึกษาผลที่เกิดขึ้นต่อคุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร ทั้งนี้ควรดำเนินการศึกษาในระยะเวลาต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถสรุปผลได้อย่างมีนัยสำคัญทางวิชาการ 3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงระบบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปัญญาวุฒิธรรม 4 ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร ทรัพยากรสนับสนุน และความพร้อมของบุคลากร เพื่อให้เข้าใจเงื่อนไขความสำเร็จที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ยุทธนา เกื้อกูล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

วิมล เดชะ. (2559). กาบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

วิไลพร คงอินทร์ และคณะ. (2559). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยสตูล. โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. (2566). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2566. อุทัยธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อภิชา พุ่มพวง. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

อมรรัตน์ หาญณรงค์. (2559). การบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคอีสานตอนบน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1. นวัตกรรมสร้างสรรค์ ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนไทยแลนด์ 4.0. กรุงเทพมหานคร.

อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหาร จัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้. ใน รายงานผลการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, Determining Sample Size for Research Activities, Educational and Psychological Measurement. 30 (3), 607-610.